

Economische analyse Lelystad

Colofon

Onderzoekers

Peter Nicolai

Geert Visser

Sjors ter Braak

In opdracht van:

Gemeente Lelystad

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Demografische ontwikkelingen	4
2.1 Inwonertal Lelystad blijft ook de komende decennia doorgroeien	4
2.2 Oorsprong van de groei	5
2.3 Verandering van de samenstelling van de bevolking door verdere vergrijzing	6
3. Arbeidsmarkt	9
3.1 Veel middelhoog en laag opgeleiden, hoger opgeleiden minder vertegenwoordigd	9
3.2 Gemiddelde werkloosheid maar lage arbeidsparticipatie	10
3.3 Groot aandeel van de werkloze beroepsbevolking is lastig aan het werk te krijgen	12
3.4 Relatief veel Lelystedelingen zijn werkzaam buiten de eigen gemeente	13
4. Economische ontwikkeling	15
4.1 Sectorstructuur: een verzorgend profiel, passend bij een provinciehoofdstad	15
4.2 Er is ruimte voor groei	16
4.3 Ontwikkeling werkgelegenheid Lelystad	16
4.4 Sectorale ontwikkelingen van 2004 tot en met 2019	17
4.5 De sectorstructuur kantelt, de speerpunt sectoren groeien snel	18
4.6 Dynamiek	20
4.7 Verdieping bedrijvendynamiek Lelystad 2014-2019	22

Economische analyse Lelystad

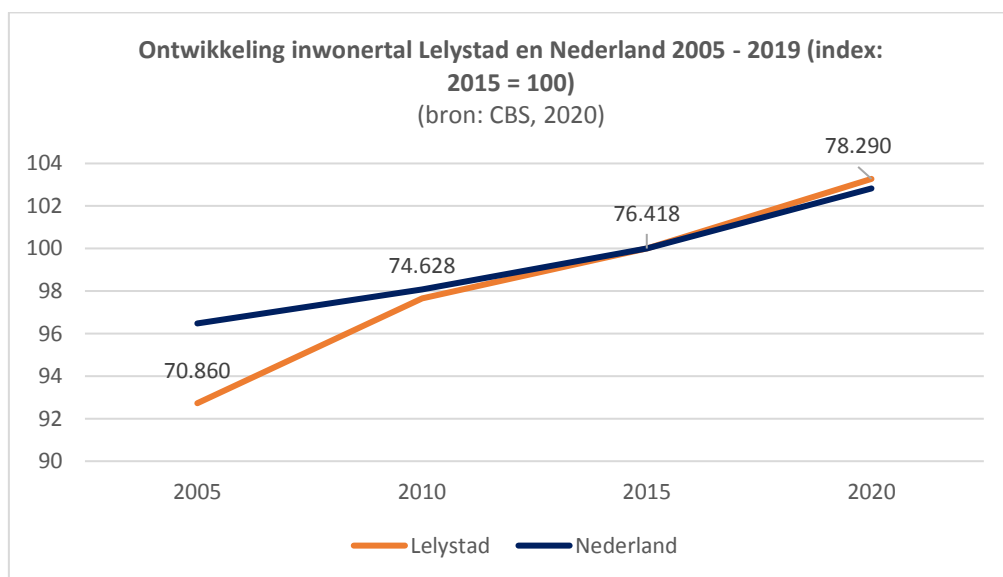
1. Inleiding

Voor de herijking van het economisch beleid van de gemeente Lelystad is het van belang dat er geredeneerd wordt vanuit een objectief beeld van de huidige economische situatie in de gemeente. Deze bijlage schetst dit beeld. Achtereenvolgens wordt in deze bijlage ingegaan op de demografische situatie, de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de economische situatie van de gemeente Lelystad. Het beeld dat hieruit ontstaat wordt daar waar relevant gespiegeld aan de ontwikkelingen in vergelijkbare of buurgemeenten, de provincie Flevoland en Nederland. Hoewel deze analyse heeft plaatsgevonden tijdens de coronacrisis, hebben veel cijfers nog betrekking op de periode van voor het uitbreken van de Corona pandemie. De analyse dateert dus van vlak voor de crisis en kan derhalve worden beschouwd als een 'nulmeting'. Wanneer deze analyse in volgende jaren opnieuw wordt gedaan zal blijken hoe diep de crisis haar sporen heeft getrokken in de Lelystadse economie. Waar recente updates van de eerste consequenties van de Corona pandemie op de Lelystadse economie beschikbaar waren, zijn deze in losse kaders opgenomen.

2. Demografische ontwikkelingen

2.1 Inwonertal Lelystad blijft ook de komende decennia doorgroeien

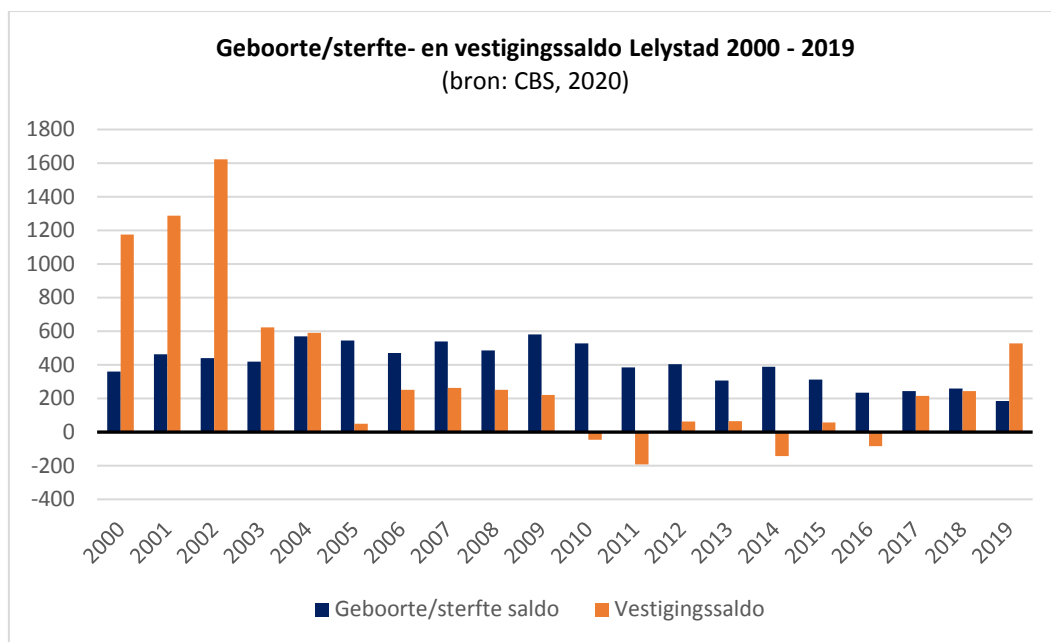
De gemeente Lelystad telde op 1 januari 2020 78.920 inwoners, op 1 september 2020 zijn dit er 79.480. Daarmee woont ongeveer 18% van alle inwoners van de provincie Flevoland in de gemeente Lelystad. In figuur 1 is de ontwikkeling van de bevolking van 2005 tot 2020 weergegeven. Hieruit blijkt dat de bevolkingsontwikkeling in de gemeente Lelystad in de periode 2005 tot 2010 fors harder is gegroeid dan landelijk en dat na 2010 sprake was van een vergelijkbare groei.

Figuur 1: Bevolkingsontwikkeling 2005-2020

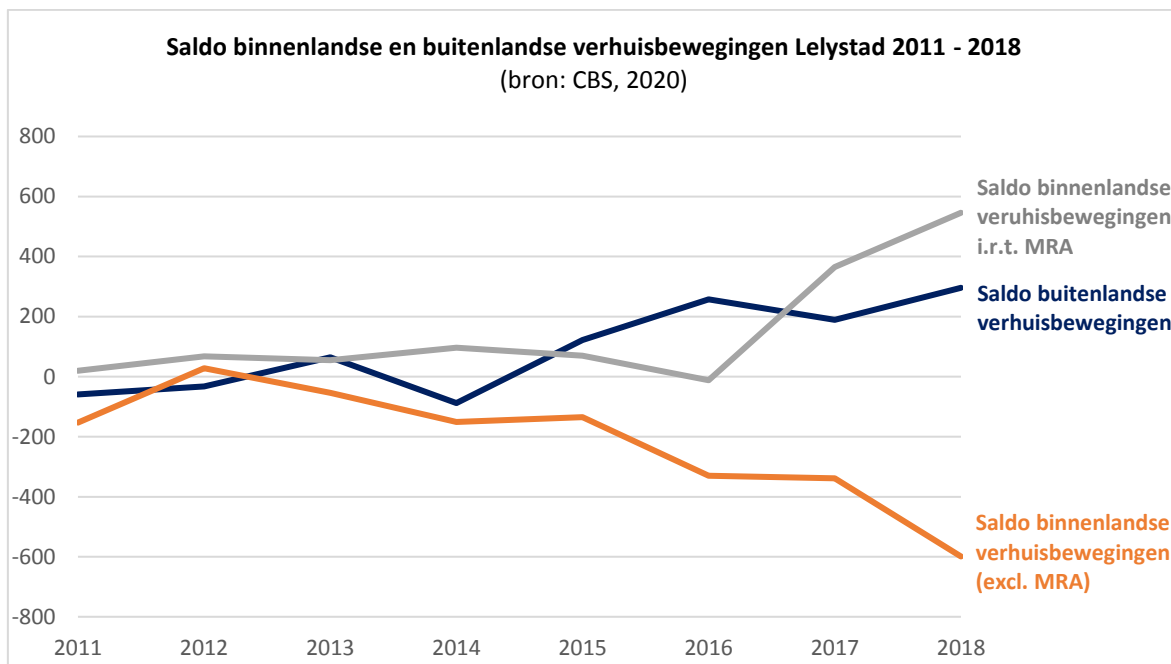
2.2 Oorsprong van de groei

De groei die Lelystad de afgelopen jaren heeft doorgemaakt is het gevolg van natuurlijke aanwas (saldo geboorte/sterfte) en een vestigingsoverschot. Figuur 2 laat zien wat het saldo van geboorte/sterfte en migratie is geweest de afgelopen 20 jaar. Zichtbaar is dat het saldo geboorte/sterfte relatief stabiel is, maar dat dit cijfer de laatste jaren iets terug lijkt te lopen. Zo was het gemiddelde geboorte/sterfte saldo tussen de jaren 2000 en 2010 met +490 hoger dan tussen 2011 tot en met 2019 met een gemiddelde van +300. Daarnaast is zichtbaar dat het vestigingssaldo (inclusief het buitenlands- en binnenlandssaldo) erg varieert de laatste 15 jaar. De afgelopen drie jaar is er een stijging in het vestigingssaldo te zien.

Figuur 2: Het geboorte/sterfte- en vestigingssaldo Lelystad 2000 - 2019

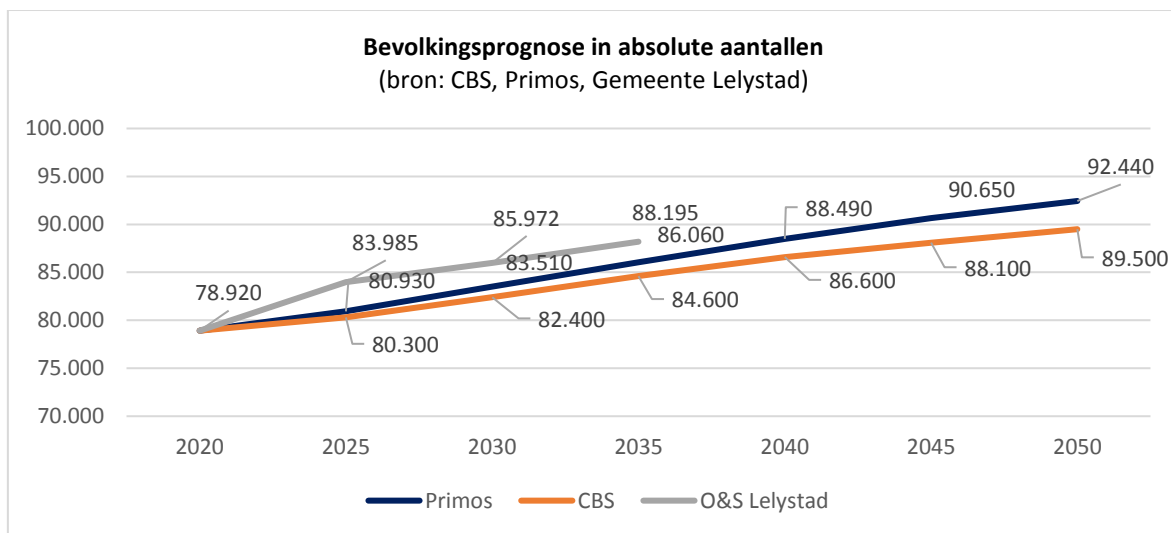
Figuur 3 laat het vestigingssaldo zien van binnenlandse-, buitenlandse verhuisbewegingen alsmede verhuisbewegingen binnen de MRA voor de periode 2011 tot en met 2018. Hieruit blijkt dat het saldo buitenlandse verhuisbewegingen de afgelopen jaren stijgt. Het saldo binnenlandse verhuisbewegingen (excl. MRA) laat een dalende trend zien van 2012 tot 2018. Het saldo binnenlandse verhuisbewegingen in relatie tot de MRA laat daarentegen een sterke stijging zien vanaf 2016. Dit positieve saldo wordt voor een groot deel bepaald door het saldo met Almere (335 positief), terwijl het resterende saldo met name uit Amsterdam afkomstig is. Dit laat zien dat binnen de MRA Lelystad aantrekkelijker wordt als vestigingsplaats. Daarnaast laat het negatieve binnenlandse vestigingssaldo exclusief MRA echter zien dat Lelystad per saldo inwoners aan gemeenten buiten die MRA verliest.

Figuur 3: Saldo binnenlandse en buitenlandse verhuisbewegingen Lelystad van 2011 tot 2018

2.3 Verandering van de samenstelling van de bevolking door verdere vergrijzing

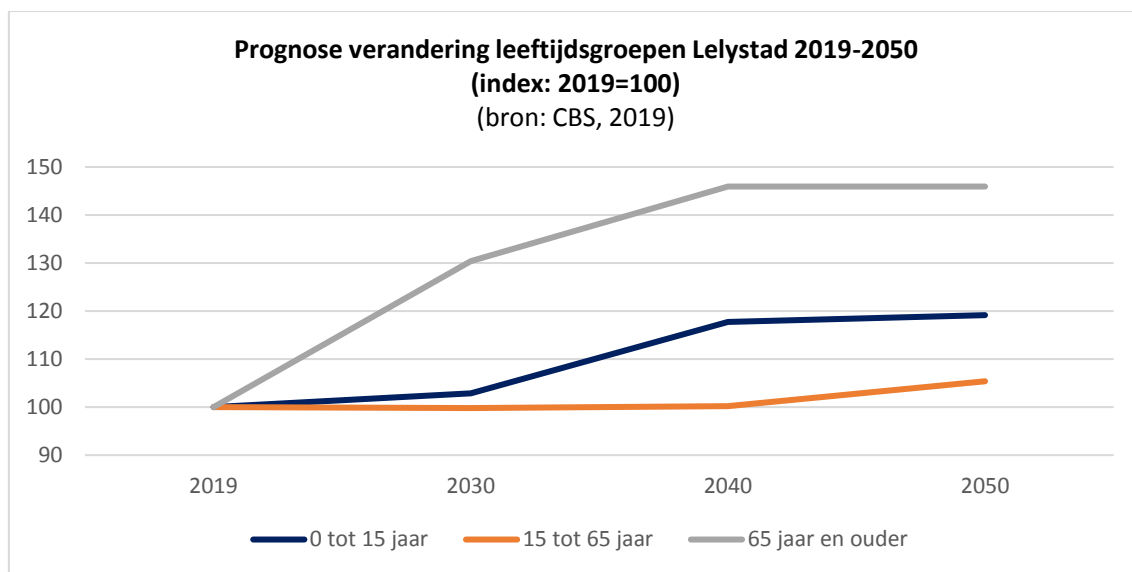
In figuur 4 is de toekomstige bevolkingsontwikkeling in de gemeente Lelystad geprognosticeerd op basis van drie verschillende prognoses. De twee prognoses (Primos en CBS) die doorgaan tot 2050 laten een vergelijkbaar beeld zien, waarbij het inwoneraantal oploopt op tot rond de 90.000. Wat opvalt is dat geen van de prognoses in de buurt komt van in 'Lelystad Next Level' opgestelde ambitie van minimaal 100.000 inwoners¹. Om deze ambitie te realiseren is een trendbreuk nodig in de huidige binnenlandse migratiepatronen.

Figuur 4: Bevolkingsprognoses gemeente Lelystad in absolute aantallen

¹ De ambitie is in november 2020 per amendement bijgesteld naar de toevoeging van 40.000 woningen.

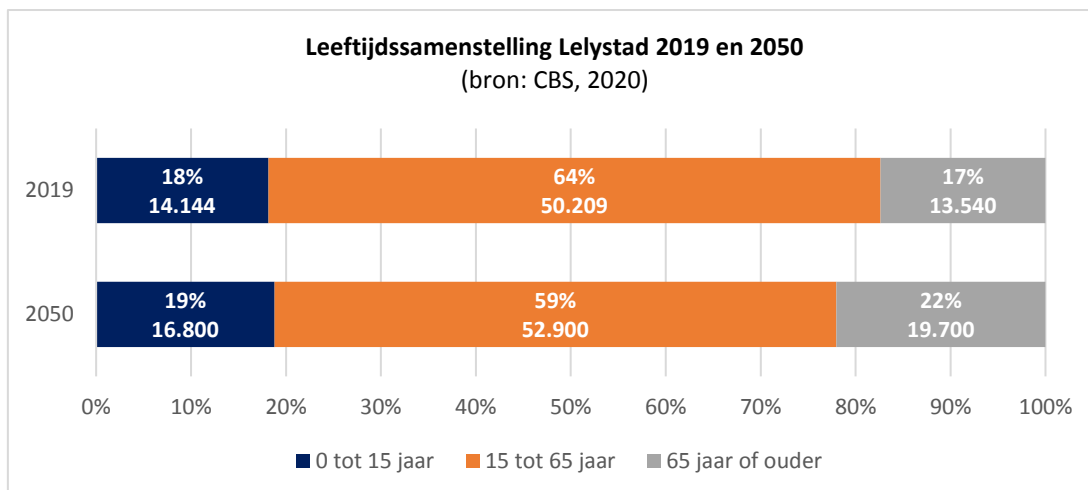
Uit de prognoses in figuur 4 blijkt dat Lelystad de aankomende jaren blijft groeien. Om inzicht te bieden in wat deze groei met de samenstelling van de bevolking in Lelystad doet wordt gebruik gemaakt van de prognose van het CBS. Figuur 5 laat de ontwikkeling van drie leeftijdsgroepen in Lelystad zien. Als gevolg van vergrijzing zal de leeftijdssamenstelling in de komende decennia veranderen. Zoals uit figuur 5 blijkt zal het aantal 65-plussers in 2050 met bijna 50% zijn toegenomen (van 13.500 nu, naar 19.700 in 2050), terwijl de potentiële beroepsbevolking (15 - 65 jarigen) in dezelfde periode met ruim 5% stijgt (van 50.200 nu, naar 52.900 in 2050). Het aantal jongeren neemt toe met meer dan 19% (van 14.100 nu, naar 16.800 in 2050).

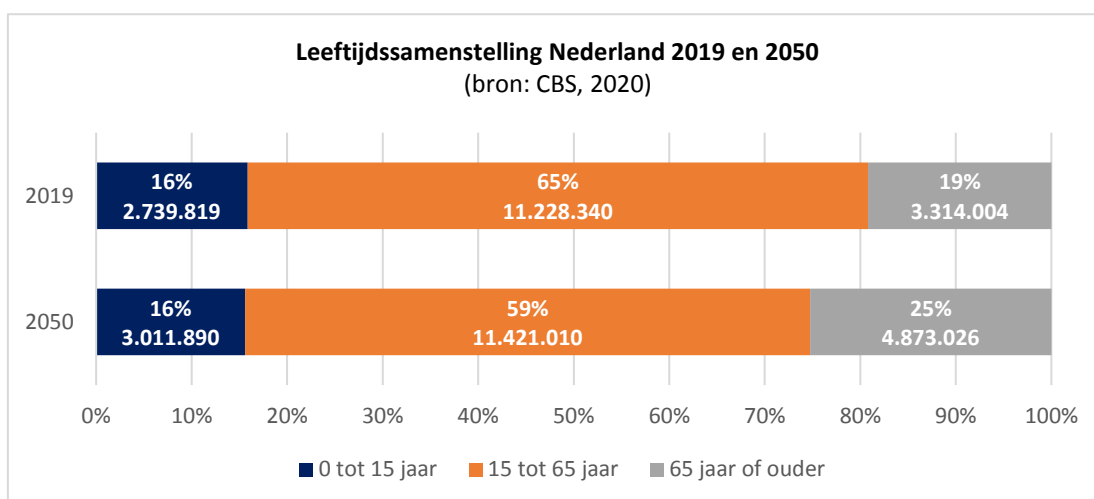
Figuur 5: Ontwikkeling leeftijdsgroepen Lelystad van 2019 tot 2050

In figuren 6 en 7 is zichtbaar wat deze ontwikkeling doet met de leeftijdssamenstelling in respectievelijk Lelystad en Nederland. Hieruit blijkt dat de bevolking in Lelystad op het moment jonger is dan die van Nederland: Lelystad telt relatief meer jongeren en minder ouderen.

Daarnaast is zichtbaar dat, overeenkomstig het landelijke beeld, in Lelystad het aandeel van de beroepsbevolking in de totale bevolking daalt, maar dat afwijkend op het landelijk beeld het aandeel jongeren in de totale bevolking stijgt. Een ander verschil dat zichtbaar wordt, is dat er landelijk sprake is van een sterkere vergrijzing van de bevolking.

Figuur 6: Leeftijdssamenstelling Lelystad 2019 en 2050

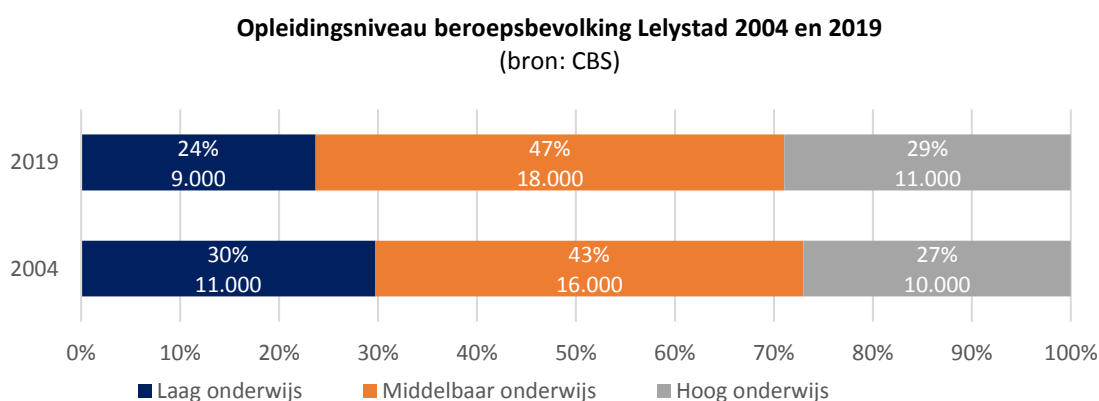

Figuur 7: Leeftijdssamenstelling Nederland 2019 en 2050

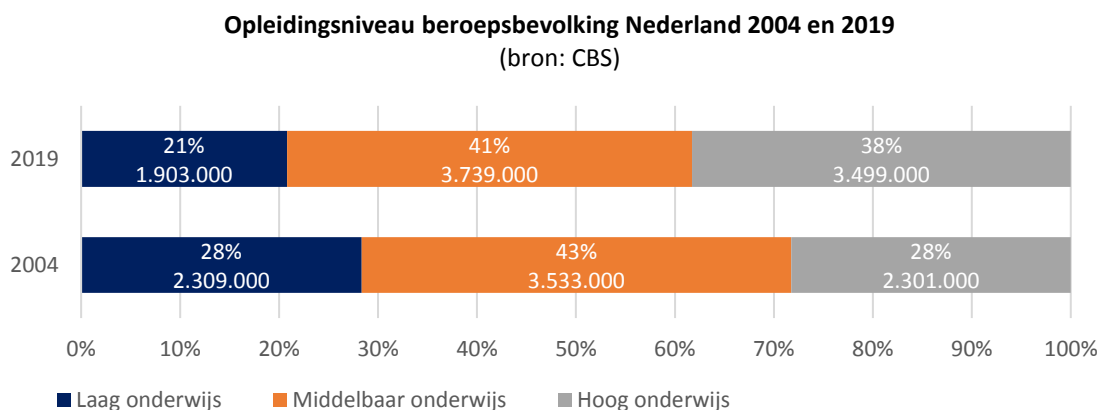
3. Arbeidsmarkt

3.1 Veel middelhoog en laag opgeleiden, hoger opgeleiden minder vertegenwoordigd

De totale beroepsbevolking in Lelystad bestaat uit ongeveer 40.000 personen. Figuur 8 en 9 geven het opleidingsniveau weer van de werkzame beroepsbevolking in Lelystad en Nederland voor de jaren 2004 en 2019². De Lelystadse beroepsbevolking kenmerkt zich door relatief veel laag (basisonderwijs, het vmbo, de eerste 3 leerjaren van havo/vwo of MBO 1) en middelbaar (bovenbouw Havo/VWO of MBO 2-4) opgeleiden. Deze groep telt 71% van de beroepsbevolking in Lelystad en 62% in Nederland. Verder is zichtbaar dat in Nederland het aandeel hoger opgeleiden in de periode 2004 tot 2019 harder is gestegen dan in Lelystad. Lelystad is de afgelopen periode achtergebleven bij de landelijke trend waarin de beroepsbevolking steeds hoger is opgeleid.

Figuur 8: Opleidingsniveau beroepsbevolking Lelystad in 2004 en 2019

Figuur 9: Opleidingsniveau beroepsbevolking Nederland in 2004 en 2019

² In de figuren is de categorie onbekend weg gelaten waardoor een licht verschil ontstaat in de totale omvang van de beroepsbevolking

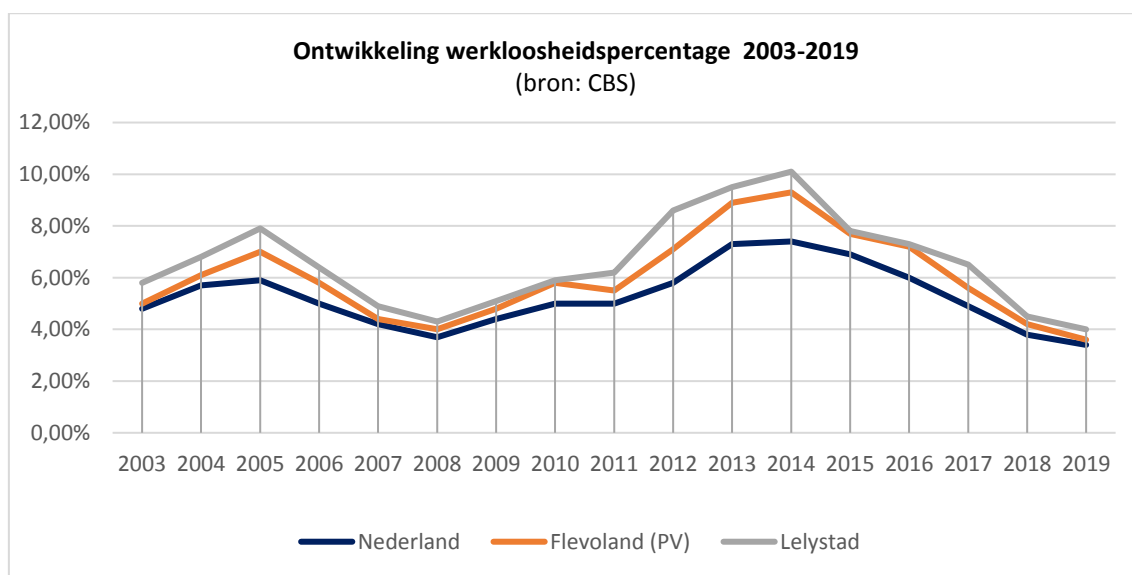
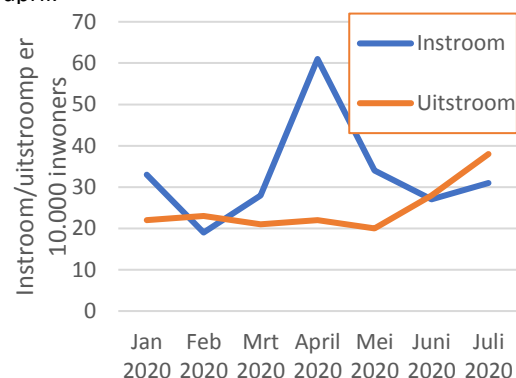
3.2 Gemiddelde werkloosheid maar lage arbeidsparticipatie

Het werkloosheidspercentage in Lelystad lag in 2019 met 4% op een historisch laag werkloosheidscijfer. Historisch gezien heeft het werkloosheidspercentage in Lelystad altijd vlak boven dat van Nederland en Flevoland gelegen. Zo ook in 2019 (Flevoland: 3,6%, Nederland: 3,4%).

De langjarige ontwikkeling van de werkloosheid (figuur 10) laat zien dat in periodes van laagconjunctuur het werkloosheidspercentage meer stijgt in Lelystad dan in Flevoland en Nederland, terwijl in tijden van hoogconjunctuur de werkloosheid relatief harder daalt. Lelystad is dan ook bovengemiddeld gevoelig voor conjuncturele schommelingen. Een mogelijke verklaring hiervoor kan liggen in het feit dat Lelystad relatief veel laag en middelhoog opgeleide inwoners kent. In tijden van laagconjunctuur zijn het over het algemeen de laagopgeleide banen die versneld onder druk komen te staan. Ook in deze Corona periode zien we dit patroon terug keren.

Corona update

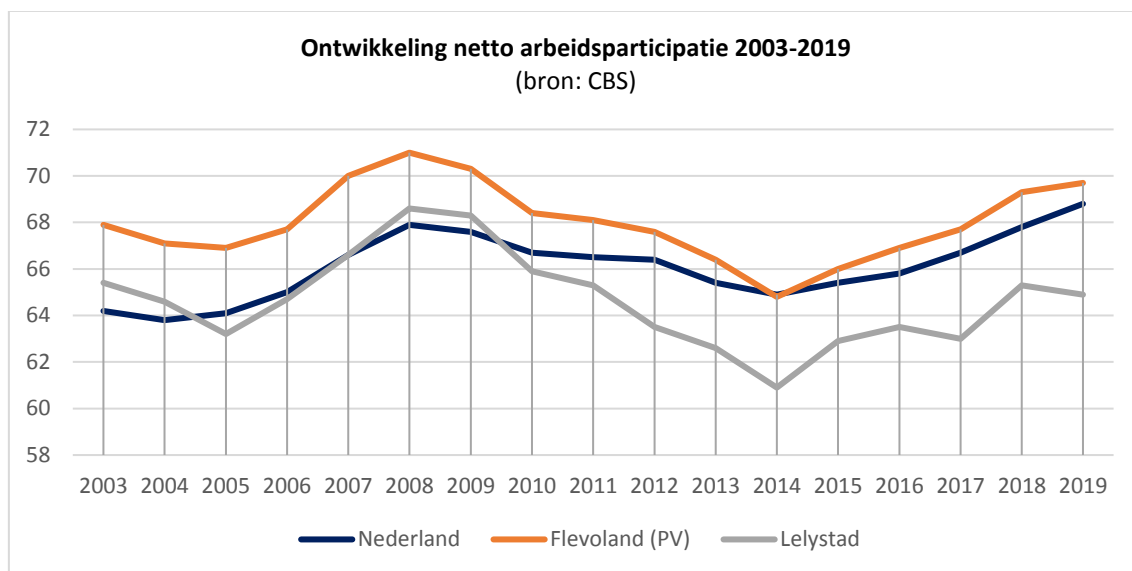
Het aantal WW-uitkeringen in Lelystad is tussen maart en juni gestegen met ruim 30% van 1.357 naar 1.769. In juli is dit aantal gedaald naar 1.715. De instroom in WW-uitkeringen had een piek in april.

Figuur 10: Ontwikkeling werkloosheidspercentage Lelystad, Flevoland en Nederland van 2003 tot en met 2019

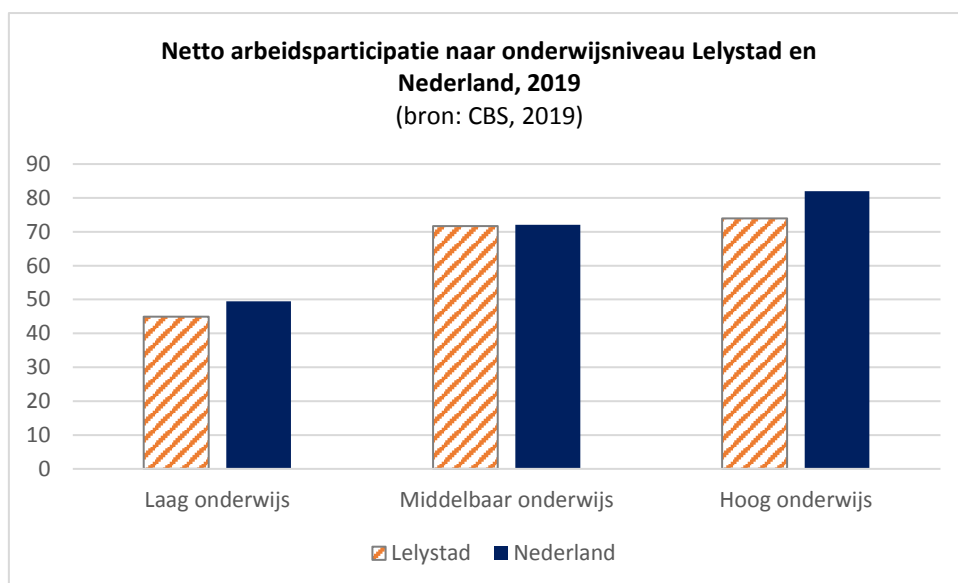
Als gevolg van een aantrekkende economie is in de periode 2014-2019 de werkloosheid gedaald en hebben meer mensen geschikt werk weten te vinden. Dit is tevens terug te zien in figuur 11 die de ontwikkeling van de netto arbeidsparticipatie voor Lelystad, Flevoland en Nederland laat zien. Hoewel de netto arbeidsparticipatie in Lelystad stijgt, blijft deze bij de netto arbeidsparticipatie in zowel Nederland als Flevoland. Daarnaast is het verschil in netto arbeidsparticipatie de afgelopen jaren groter geworden: de netto

arbeidsparticipatie in Flevoland en Nederland stijgt harder dan in Lelystad. Er is in Lelystad een relatief groot deel van de beroepsbevolking dat niet meedoet op de arbeidsmarkt.

Figuur 11: Ontwikkeling netto arbeidsparticipatie Lelystad, Nederland en Flevoland van 2003 tot en met 2019

Figuur 12 laat de netto arbeidsparticipatiegraad naar opleidingsniveau voor Lelystad en Nederland zien. Hieruit blijkt dat de netto arbeidsparticipatie voor middelbaar opgeleiden niet afwijkt van het Nederlands gemiddelde, maar dat de participatiegraad voor zowel lager- als hoger opgeleiden in Lelystad lager ligt dan in Nederland als geheel. Daarnaast is in paragraaf 3.1 zichtbaar dat het aandeel laagopgeleiden in de beroepsbevolking van Lelystad hoger ligt dan landelijk het geval is en dat het gat tussen Lelystad en Nederland wat betreft opleidingsniveau tussen 2004 en 2019 groter is geworden. Dit kan het effect van de participatiegraad versterken. De opleidingskloof is echter geen verklaring waarom de lager en hoger opgeleiden in Lelystad een lagere participatiegraad hebben dan gemiddeld in Nederland.

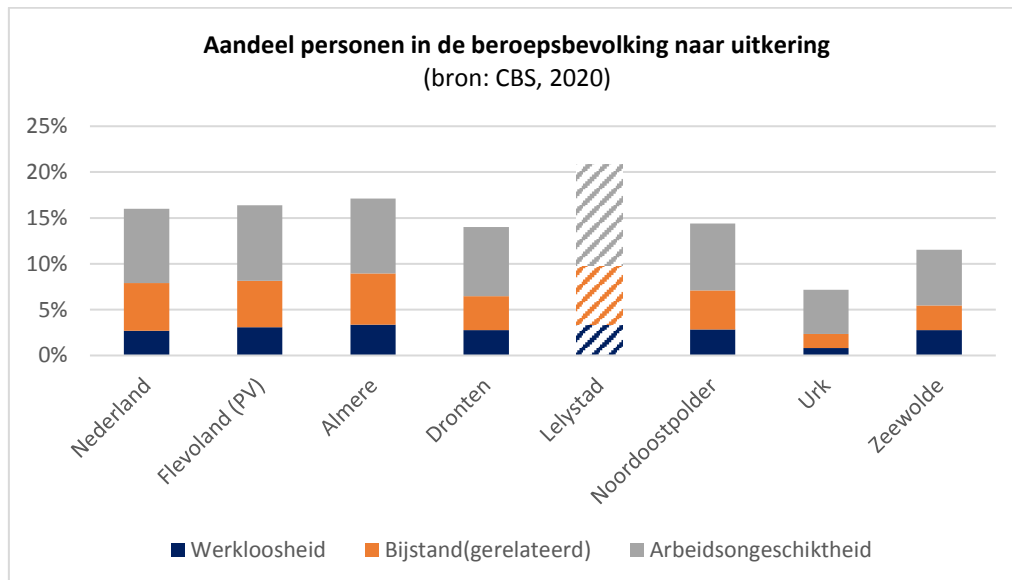
Figuur 12: Netto arbeidsparticipatiegraad naar onderwijsniveau Lelystad en Nederland 2019

3.3 Groot aandeel van de werkloze beroepsbevolking is lastig aan het werk te krijgen

De lage arbeidsparticipatie gaat gepaard met relatief veel personen in de beroepsbevolking die een uitkering ontvangen. Lelystad telt in januari 2019 8.220 personen die een uitkering (exclusief AOW) ontvangen. Dit is 21% van de totale beroepsbevolking (40.000). Figuur 13 laat zien dat Lelystad in vergelijking met Nederland als geheel en andere gemeenten in Flevoland relatief veel mensen met een uitkering kent. Opvallend is het grote aandeel arbeidsongeschikten die een uitkering ontvangen in Lelystad (11%) ten opzichte van Nederland (8%). Dit kan een oorzaak zijn voor de lage arbeidsparticipatie.

Corona update

Tussen 1 maart en 1 juli is het aantal bijstandsdossiers in Lelystad gegroeid met 4%. De verwachting is dat dit aantal in de komende periode verder op zal lopen i.v.m. de forse toename van de instroom in de WW.

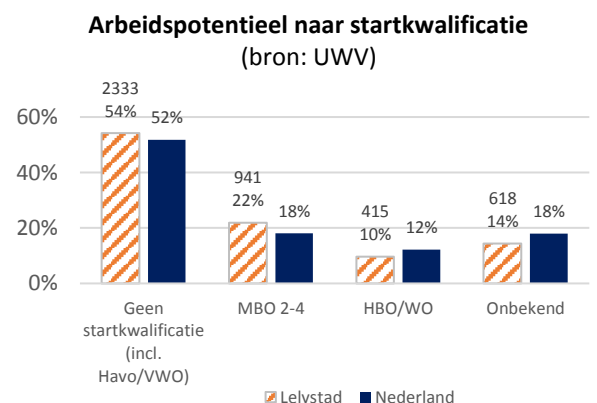

Figuur 13: Aandeel personen in beroepsbevolking dat een uitkering ontvangt

In januari 2020 waren er 4.300 geregistreerde werkzoekenden zonder dienstverband (het onbenut arbeidspotentieel). Figuur 14 en 15 geven de kenmerken van deze groep werkzoekenden.

Startkwalificatie van onbenut arbeidspotentieel

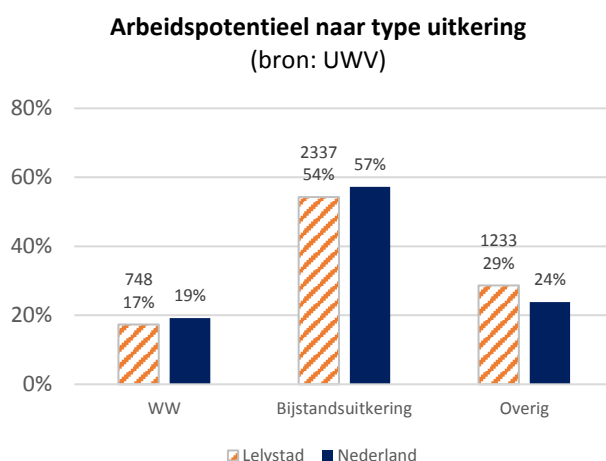
Figuur 14 laat zien wat de startkwalificaties zijn van het onbenut arbeidspotentieel. Hier wordt zichtbaar dat een groot aandeel van de werkzoekenden niet beschikt over een startkwalificatie (personen met enkel havo/VWO diploma worden hier ook gezien als personen zonder startkwalificatie), maar dat dit beeld niet afwijkt van het landelijke beeld.

Figuur 14: Onbenut arbeidspotentieel naar startkwalificatie in Lelystad en Nederland

Onbenut arbeidspotentieel naar uitkering

Figuur 15 laat de verdeling van de werkzoekenden naar type uitkering zien. Het aandeel van het onbenut arbeidspotentieel dat een WW- of bijstandsuitkering ontvangt ligt in Lelystad iets onder het Nederlands gemiddelde. Verder geldt zowel landelijk als voor Lelystad dat een relatief klein aandeel van de werkzoekenden een WW uitkering ontvangt, terwijl het merendeel van het onbenutte arbeidspotentieel een bijstandsuitkering ontvangt. Dit laatste duidt vaak op langdurige werkloosheid. Daarnaast is de groep 'overig' in Lelystad oververtegenwoordigd. Dit zijn met name personen die wegens een lichamelijke of psychische handicap een afstand tot arbeidsmarkt hebben.

Figuur 15: Onbenut arbeidspotentieel naar type uitkering

3.4 Relatief veel Lelystedelingen zijn werkzaam buiten de eigen gemeente

De pendelcijfers³ geven een indicatie van het aantal banen van werknemers die woonachtig zijn in een gemeente en werkzaam zijn in een andere gemeente. De cijfers geven een indicatie over de woon- en werkfunctie die Lelystad heeft. Figuur 16 laat de pendelcijfers van de gemeente Lelystad in 2018 zien. In totaal zijn er 14.000 inwoners van Lelystad die ook in Lelystad werken, 14.700 mensen vormen de inkomende pendel en 19.100 mensen vormen de uitgaande pendel.

Figuur 16: Pendelcijfers Lelystad 2018 (bron: CBS)

³ De aantallen komen niet direct overeen met het aantal banen in Lelystad vanwege het verschil in peildatum en komen niet direct overeen met de beroepsbevolking omdat de data redeneert vanuit arbeidsovereenkomsten en een persoon meerdere arbeidsovereenkomsten kan hebben.

Inkomende pendel

Naast de 14.000 eigen inwoners komen er dagelijks 14.700 inwoners van andere gemeente werken in de gemeente Lelystad. Daarmee werken er dagelijks 28.700 arbeidskrachten bij bedrijven en instellingen gevestigd binnen Lelystad. Uit tabel 1 is op te maken dat Lelystad met name arbeidskrachten uit de buurgemeenten ontvangt.

Gemeente	Omvang inkomende pendel
Almere	2.900
Dronten	2.600
Noordoostpolder	1.300
Zwolle	1.100
MRA (excl. Almere)	600
Zeewolde	600
Kampen	500
Harderwijk	400
Deventer	300
Enschede	300
Urk	300

Tabel 1: Inkomende pendel in 2018 (bron: CBS)

Uitgaande pendel

Van de 33.100 arbeidskrachten woonachtig in Lelystad werkt minder dan de helft (14.000 inwoners) in de eigen woongemeente. Ruim 19 duizend inwoners van Lelystad zijn werkzaam buiten de eigen gemeente. Tabel 2 geeft weer waar de meeste inwoners van Lelystad (die niet in Lelystad zelf werken) werkzaam zijn. Hieruit is op te maken dat een groot deel van de inwoners van Lelystad werkzaam is binnen de MRA (MRA + Almere).

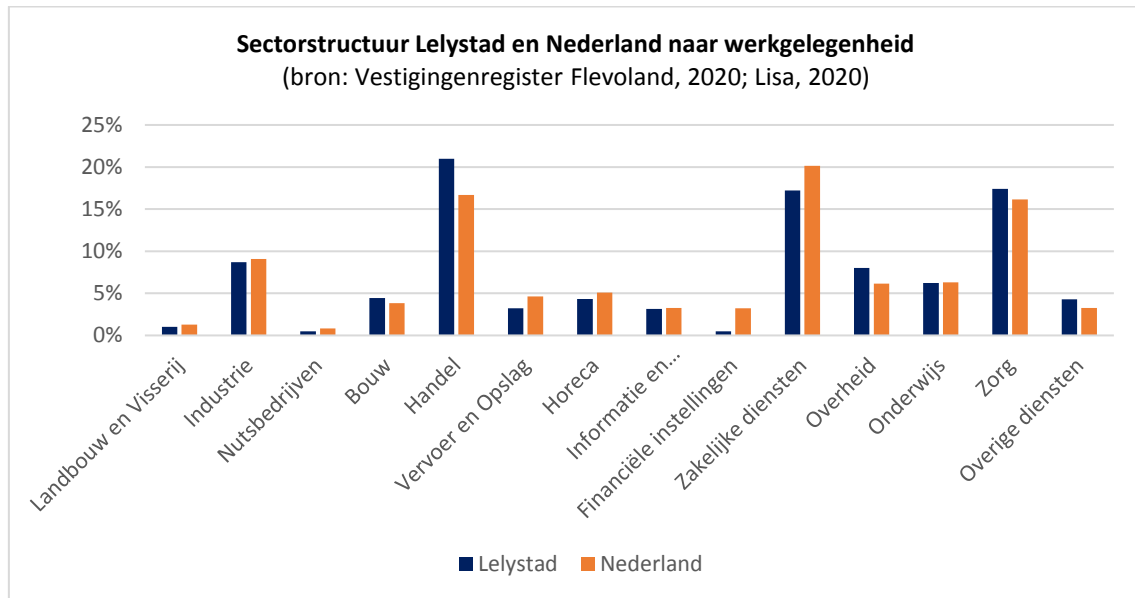
Gemeente	Omvang uitgaande pendel
MRA (excl. Almere)	4.600
Almere	3.900
Apeldoorn	1.100
Dronten	700
Harderwijk	700
Montferland	700
Zeewolde	700
Zwolle	600
Barneveld	500
Noordoostpolder	500
Utrecht	500

Tabel 2: Uitgaande pendel in 2018 (bron: CBS)

4. Economische ontwikkeling

4.1 Sectorstructuur: een verzorgend profiel, passend bij een provinciehoofdstad

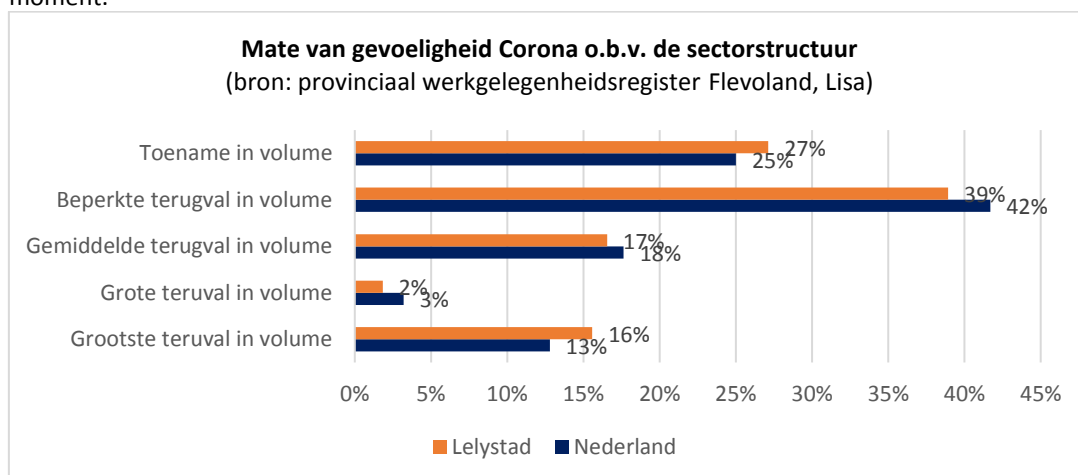
In figuur 17 is op basis van de werkgelegenheid de sectorstructuur van Lelystad afgezet tegen de landelijke sectorstructuur. Zichtbaar wordt dat de sectorstructuur van Lelystad een licht onderscheidend profiel heeft in vergelijking met Nederland.

Figuur 17: Sectorstructuur op basis van werkgelegenheid in Lelystad en Nederland

Wat ten opzichte van de landelijke sectorstructuur opvalt is de omvangrijke quartaire sector. Lelystad kent dan ook een regionaal verzorgend profiel, passend bij de functie van provinciehoofdstad. Echter, ook de handel is relatief sterk vertegenwoordigd in de sectorstructuur van Lelystad. Deze oververtegenwoordiging wordt met name veroorzaakt door een concentratie van logistieke activiteiten in Lelystad

Niet elke sector wordt op dit moment evenredig hard geraakt door de huidige maatregelen. Er zijn ook bedrijfstakken die juist weten te profiteren van de huidige coronamaatregelen. In de onderstaande tabel hebben we een vergelijking gemaakt tussen Lelystad en Nederland als geheel. Hieruit blijkt dat de sectorstructuur van Lelystad niet bovengemiddeld gevoelig is voor de beperkende maatregelen van dit moment.

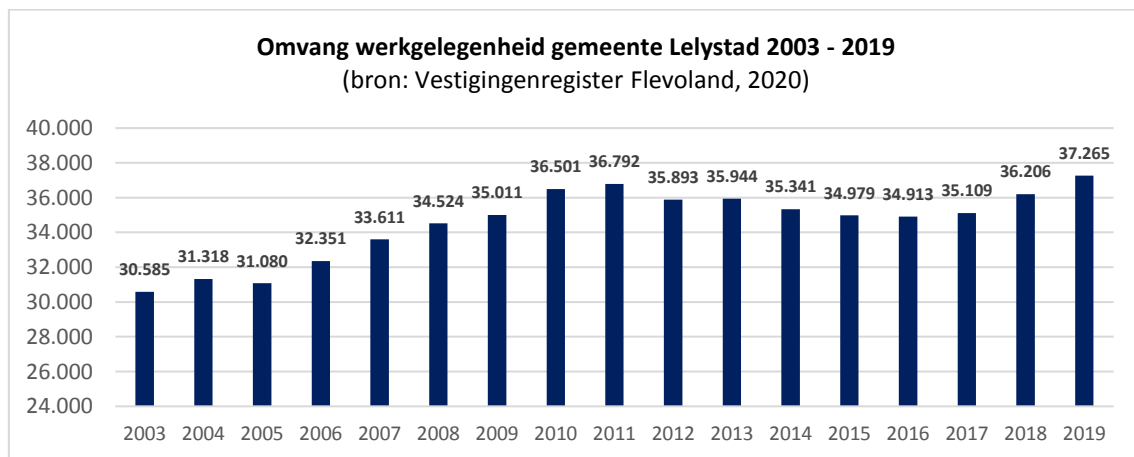
4.2 Er is ruimte voor groei

In Lelystad zijn in 2019 7.455 bedrijven en instellingen gevestigd die samen goed zijn voor 37.265 banen. Hierbij worden de uitzendkrachten geteld bij het bedrijf waar zij op de loonlijst staan. Wanneer de werkgelegenheid wordt berekend door uitzendkrachten te tellen bij de bedrijven waar ze 'ingeleend' worden, dan telt Lelystad in 2019 39.170 arbeidskrachten (LISA). Genoemd verschil impliceert dat Lelystadse bedrijven relatief veel gebruik maken van uitzendkrachten.

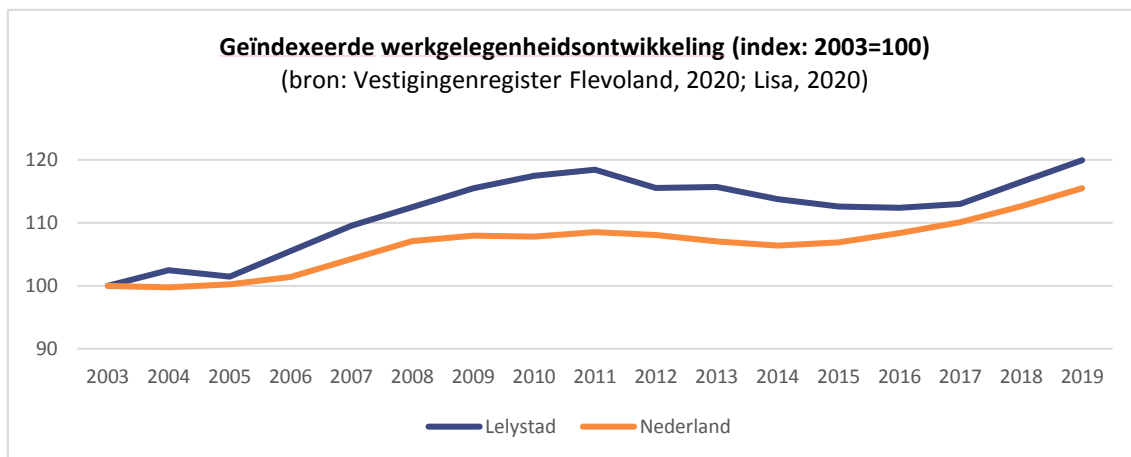
Het aantal banen per 1.000 inwoners tussen de 15 en 64 jaar verschilt erg per stad en geeft een indicatie van de regionale functie van een gemeente. Wanneer de uitzendkrachten geteld worden waar deze 'ingeleend' worden, dan telt Lelystad in 2019 780,3 banen per 1.000 inwoners tussen de 15 en 64 jaar (Bron: waarstaatjegemeente.nl). Dit is lager dan het landelijke gemiddelde van 792,1 en fors lager dan andere steden als Groningen (928,7,5), Leeuwarden (919,5), Maastricht (907,9) en Zwolle (1.180,2). Daarentegen kent Lelystad een hoger cijfer dan Almere (607,5), Haarlem (661,2) en Gouda (764,9) die bekend staan als 'woongemeenten'. Lelystad zit hier ergens tussen in. Doordat het totaal aantal banen incl. uitzendkrachten lager ligt dan het totaal aantal personen in de beroepsbevolking (40.000) kan in combinatie met de pendelgegevens gesteld worden dat Lelystad (ondanks de forse groei in werkgelegenheid in de afgelopen jaren) op dit moment vooral een woonfunctie heeft.

4.3 Ontwikkeling werkgelegenheid Lelystad

Figuur 18 geeft de ontwikkeling van de werkgelegenheid in Lelystad tussen 2003 en 2019 in absolute getallen weer. De werkgelegenheid in Lelystad is sinds 2003 gegroeid met 6.680 banen. Dit is een toename van 20%. De geïndexeerde ontwikkeling van de werkgelegenheid in Lelystad en Nederland (figuur 19) laat zien dat sinds begin deze eeuw de werkgelegenheidsontwikkeling in Lelystad structureel boven het landelijk gemiddelde ligt.

Figuur 18: Werkgelegenheidsontwikkeling Lelystad 2003-2019

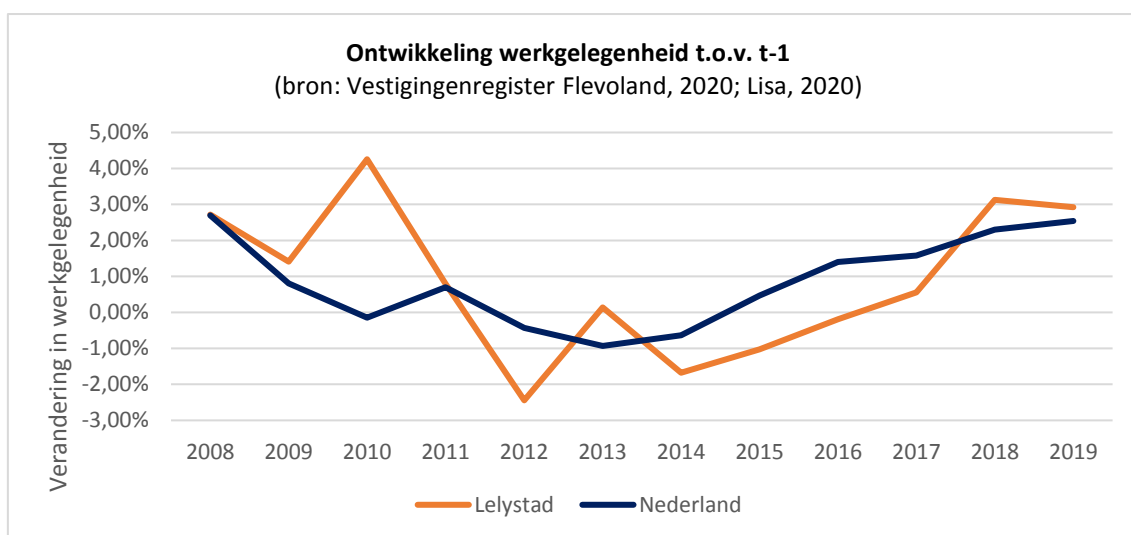

Figuur 19: Geïndexeerde werkgelegenheidsontwikkeling in Lelystad en Nederland van 2003 tot en met 2019

Figuur 20 laat de jaarlijkse werkgelegenheidsontwikkeling zien voor Lelystad en Nederland. Uit de figuur is op te maken dat Lelystad in termen van werkgelegenheid heftig reageert op conjunctuurschommelingen. In een mindere economische periode neemt de werkgelegenheid sneller af, terwijl daarentegen in een periode van hoogconjunctuur de werkgelegenheid ook weer sneller toeneemt. Een mogelijke verklaring voor deze conjunctuurgevoeligheid is dat Lelystadse bedrijven relatief veel gebruik maken van uitzendkrachten. Daarnaast zien we dat in steden met de omvang van Lelystad relatief veel filialen zijn gevestigd. Zeker wanneer het economisch minder gaat zijn het vaak de filialen die het eerst geraakt worden.

Corona update

De conjunctuurgevoeligheid van Lelystad is een risico op het moment dat de economie gaat reageren op de Corona pandemie

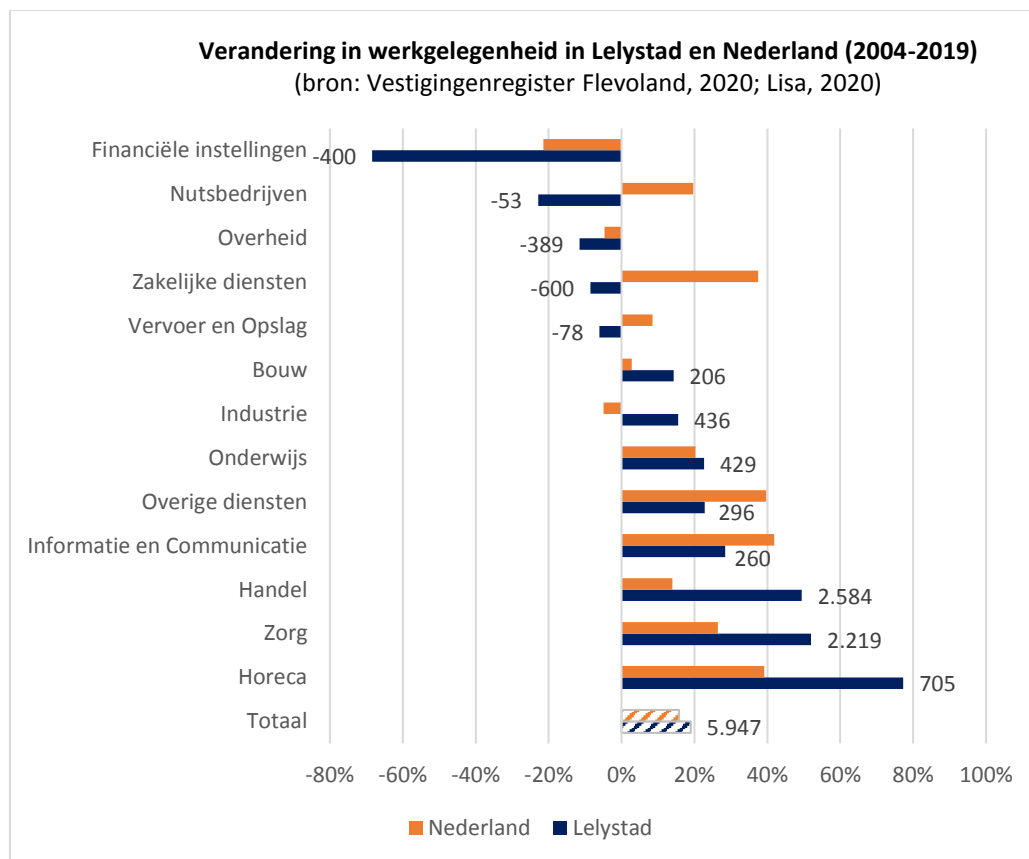

Figuur 20: Ontwikkeling werkgelegenheid t.o.v. t-1 in Lelystad en Nederland van 2008 tot en met 2019

4.4 Sectorale ontwikkelingen van 2004 tot en met 2019

Figuur 21 laat de absolute en procentuele verandering in werkgelegenheid per sector zien voor Lelystad en Nederland in de periode 2004 – 2019. Het is duidelijk zichtbaar dat vooral de werkgelegenheid bij financiële instellingen fors is gekrompen. Daarnaast is er in absolute zin ook een grote daling van het aantal

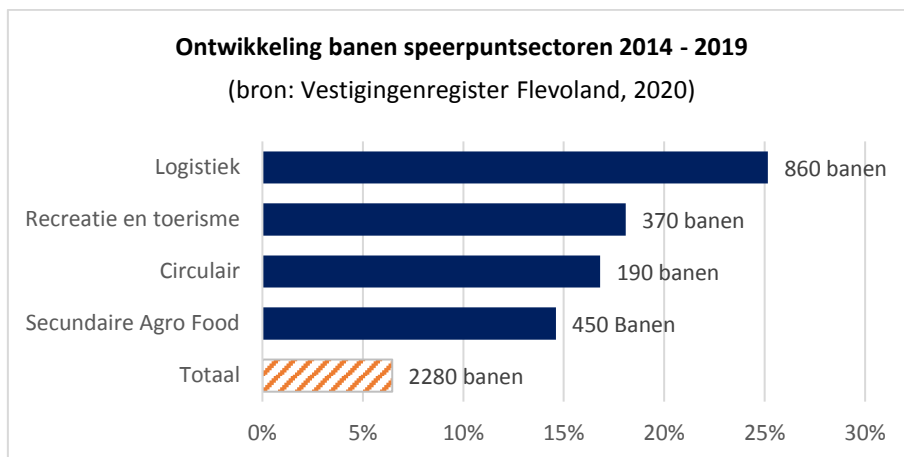
arbeidsplaatsen in de zakelijke diensten. Vanwege de centralisatie van activiteiten, automatisering en digitalisering zijn er in deze sectoren in Lelystad veel arbeidsplaatsen verdwenen. De grote groeiende sectoren zijn zorg, handel en horeca.

Figuur 21:: Procentuele verandering in werkgelegenheid per sector in Lelystad en Nederland tussen 2004 en 2019

4.5 De sectorstructuur kantelt, de speerpunt sectoren groeien snel

Eerder gepresenteerde sectorstructuur geeft op hoofdlijnen een goed beeld van de economie van Lelystad. Binnen Lelystad is er echter ook een clustering van activiteiten die onder verschillende sectoren vallen en niet goed zichtbaar is in de gepresenteerde sectorstructuur. Voor Lelystad zijn dit de sectoren logistiek, recreatie en toerisme, circulair en secundaire agro-food. Figuur 22 laat zien met hoeveel procent die sectoren gestegen zijn en hoeveel banen dit in totaal heeft opgeleverd. In de figuur is zichtbaar dat het aandeel van deze sectoren in de sectorstructuur van Lelystad de afgelopen 5 jaar procentueel een behoorlijke groei heeft doorgemaakt. Hieruit is op te maken dat de sectorstructuur van Lelystad aan het kantelen is, waarbij het verzorgende karakter aan het afnemen is, terwijl de stuwende bedrijvigheid toeneemt. Hierbij valt met name de groei in de Logistiek op. In deze sector groeide de werkgelegenheid in 5 jaar met 25% terwijl de totale werkgelegenheid in dezelfde periode groeide met 6,4%.

Figuur 22: Ontwikkeling speerpuntsectoren Lelystad 2014 - 2019

Logistiek

De driehoek Almere-Lelystad-Zeewolde staat op nummer drie in de nationale logistieke hotspot-verkiezing (2020). De logistieke sector in Lelystad omvat activiteiten op het gebied van groothandel en vervoer en opslag en is de afgelopen 5 jaar met 25% gegroeid van 3.398 arbeidsplaatsen naar 4.253 arbeidsplaatsen. Met 4.253 arbeidsplaatsen neemt de logistieke sector inmiddels ongeveer 11% van de werkgelegenheid in Lelystad voor rekening. De groei van deze sector komt met name voort uit nieuwe vestigingen. In de afgelopen 5 jaar zijn er ruim 280 nieuwe vestigingen bij gekomen die goed zijn voor 1.021 banen. Daarnaast is de werkgelegenheid van de bestaande vestigingen toegenomen met 570 banen, maar zijn er ook 740 banen door opheffingen of verhuizingen verdwenen.

Recreatie en toerisme

De werkgelegenheid binnen de sector recreatie en toerisme is afgeleid van de definitie zoals deze door Stichting Lisa is geformuleerd en omvat horeca, logiesverstrekking, detail- en groothandel, vervoer, cultureel, recreatie en amusement en sport. De werkgelegenheid in deze sector is in Lelystad sinds 2014 met 370 banen sterk gegroeid. Dit is een groei van ruim 18% en de sector neemt met 2.395 arbeidsplaatsen ongeveer 6% van de werkgelegenheid in Lelystad voor haar rekening. Ondanks dat de sector een groei doormaakt is deze nog wel kleiner dan het gemiddelde in Nederland (7%). Hierbij moet echter wel vermeld worden dat alleen de horeca gelegenheden van Bataviastad binnen deze sector zijn geteld. De detailhandel valt buiten de definitie, maar trekt wel veel toeristen. Je zou daarmee kunnen zeggen dat het cijfer daardoor iets is ondergewaardeerd.

De werkgelegenheid in de Recreatie & Toerisme sector zit in Lelystad met name in de horeca: 65% (1.450) van de arbeidsplaatsen betreft werkgelegenheid bij eet- en drinkgelegenheden, terwijl logiesverstrekking een aandeel van 3% (80) kent. Landelijk is deze verdeling respectievelijk 51% voor horeca en 14% voor logiesverstrekking. De omvang van de sector in Lelystad in combinatie met de opbouw suggereert dat de Recreatie en Toerismesector zich met name (nog) richt op de eigen inwoners. Immers, de sector is niet bovengemiddeld groot en de omvang van activiteiten op het gebied van logiesverstrekking is relatief klein.

Secundaire Agro-Food

De secundaire Agro-Food sector omvat de vervaardiging van en de handel in voedingsmiddelen. Deze sector is in de periode 2014-2019 van 3.080 met 450 arbeidsplaatsen naar 3.530 gegroeid. Het is een groei van 15%. Met 3.530 arbeidsplekken neemt de secundaire agro-food 9% van de werkgelegenheid in Lelystad voor haar

rekening. De groei in deze sector is met name toe te rekenen aan de groei van bestaande bedrijven. De werkgelegenheid bij deze groep bedrijven is namelijk gegroeid met 424 banen.

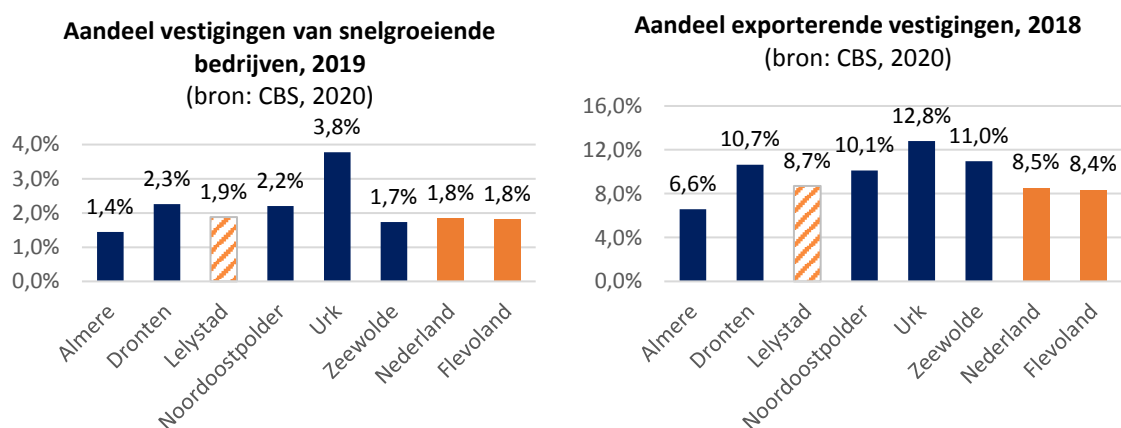
Circulair

De afbakening voor de circulaire economie is gebaseerd op sectoren die van nature onder zijn te verdelen in de zes R-strategieën (recover, recycle, repair en remanufacture, re-use, reduce, refuse en rethink). Het nadeel van deze onderverdeling naar SBI niveau is dat bedrijven die circulaire activiteiten ondernemen maar vanwege de aard van hun werkzaamheden niet tot de R-strategieën worden gerekend, hier niet worden meegenomen. Desalniettemin lijkt de opkomst van de circulaire economie ook een groei in dit type ondernemingen te bewerkstelligen. Deze sector is namelijk gegroeid met 186 banen (ruim 16%) van 1.106 banen in 2014 naar 1.292 banen in 2019. Dit is 3% van de totale werkgelegenheid. Deze groei is met name afkomstig uit nieuwe vestigingen die ruim 310 banen hebben opgeleverd.

4.6 Dynamiek

Groeiende en exporterende bedrijven

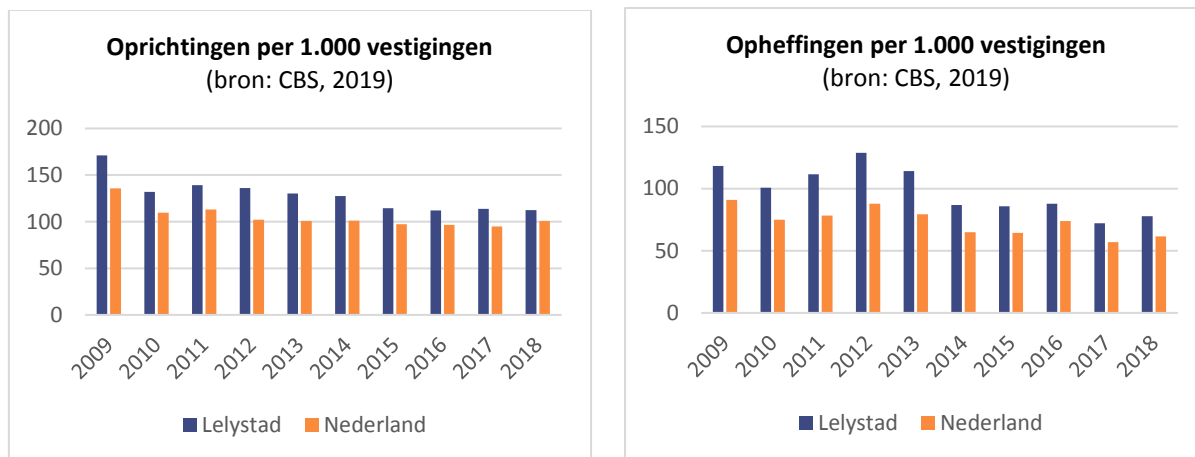
In figuur 23 is zichtbaar dat Lelystad ten opzichte van Flevoland en Nederland ongeveer even veel snelgroeiende bedrijven telt. Daarnaast is zichtbaar dat het aandeel exporterende vestigingen in Lelystad iets boven het Flevolands en Nederlands gemiddelde ligt.

Figuur 23: aandeel vestigingen van snelgroeiende bedrijven en aandeel exporterende vestigingen

Oprichtingen en opheffingen

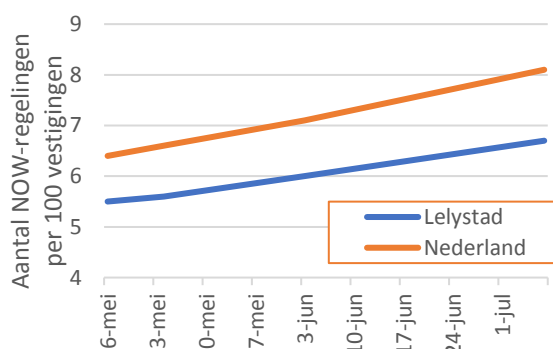
Figuur 24 laat het aantal oprichtingen en opheffingen per 1.000 vestigingen in Lelystad en Nederland zien. Opvallend is dat zowel het aantal opheffingen als het aantal oprichtingen boven het landelijke gemiddelde ligt. Hieruit is echter niet direct af te leiden hoe Lelystadse ondernemers presteren. In paragraaf 4.7 wordt daarom nader ingegaan op de bedrijvendynamiek in Lelystad in de afgelopen 5 jaar.

Figuur 24: Oprichtingen en opheffingen per 1.000 vestigingen

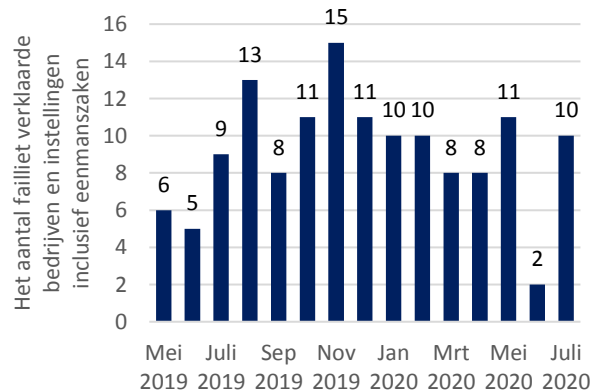
Corona update

Relatief minder NOW regelingen in Lelystad dan in Nederland

Corona update

Het aantal failliet verklaarde bedrijven stijgt (nog) niet ondanks de vergaande maatregelen om het COVID-19 virus te bestrijden. Dit wordt verklaard door het omvangrijke steunpakket waarover bedrijven op dit moment nog kunnen beschikken.

4.7 Verdieping bedrijvendynamiek Lelystad 2014-2019⁴

Om meer zicht te krijgen op de bedrijvendynamiek in Lelystad, is een analyse uitgevoerd waarin de bedrijvenpopulatie in 2014 is vergeleken met 2019. Tussen 2014 en 2019 is de werkgelegenheid van 35.340 arbeidsplaatsen (6.620 vestigingen) gegroeid naar 37.260 arbeidsplaatsen (7.450 vestigingen). Deze groei kan toegekend worden aan drie typen ontwikkelingen: werkgelegenheidsgroei vanuit het bestaande bedrijfsleven, werkgelegenheidsgroei door nieuwe vestigingen en groei of krimp door het aantal arbeidsplaatsen bij 'verhuisde of opgeheven' vestigingen. Tabel 3 geeft weer hoe deze veranderingen in werkgelegenheid eruit hebben gezien. Zichtbaar wordt dat nieuwe vestigingen voor de meeste groei in werkgelegenheid zorgen en dat een groot deel van de werkgelegenheid verloren gaat door verhuisde en opgeheven vestigingen. Het bestaande bedrijfsleven levert een beperkte bijdrage aan de werkgelegenheidsgroei ten opzichte van de nieuwe vestigingen.

Categorie	2014	2019	Verandering
Bestaande bedrijfsleven	29.140	31.040	1.900
Arbeitsplaatsen bij nieuwe vestigingen	n.v.t.	6.220	6.220
Arbeitsplaatsen bij verhuisde/ opgeheven vestigingen	6.200	n.v.t.	-6.200
Totaal arbeidsplaatsen	35.340	37.260	1.920

Tabel 3: Oorsprong groei arbeidsplaatsen 2014 – 2019 (bron: Vestigingenregister Flevoland, 2020)

Bestaande bedrijfsleven

Het bestaande bedrijfsleven is tussen 2014 en 2019 gegroeid met circa 1.900 arbeidsplekken. Deze groei heeft plaatsgevonden bij 4.100 vestigingen (62% van de 6.620 vestigingen in Lelystad in 2014). Dit betekent dat 38% van de bedrijven die in 2014 in Lelystad aanwezig waren en in 2019 nog steeds, ondanks de hoogconjunctuur, niet in staat zijn geweest te groeien in omvang.

Veel stimuleringsbeleid van de overheid is gericht op de doorontwikkeling van zelfstandigen en micro-bedrijven tot scale-ups. Scale-ups zijn snelgroeiende bedrijven die gezamenlijk een disproportioneel grote bijdrage leveren aan de werkgelegenheidsontwikkeling van de regio. Landelijk vormen ze slechts 6% van het totaal aantal bedrijven met 10 of meer medewerkers, maar zijn verantwoordelijk voor een groei van ruim 200.000 FTE in de periode van 2015 – 2018. De werkgelegenheid in heel Nederland groeide in deze periode met ruim 440.000 banen.

⁴ De aantallen in dit hoofdstuk zijn afgerond op tientallen. Het gevolg hiervan is dat alle cijfers licht veranderen in de doorberekening, er kunnen dus verschillen in totalen optreden.

In 2014 telde Lelystad ongeveer 4.410 ZZP'ers. In tabel 4 is zichtbaar hoe de zelfstandigen in Lelystad zich in de afgelopen 5 jaar hebben ontwikkeld. Wat opvalt is dat slechts een zeer klein percentage van de zelfstandigen doorgroeit tot een onderneming. En dat meer dan 40% van de zelfstandigen 5 jaar later niet meer actief is.

Status in 2019	Aantal	Aandeel in totaal
Opgeheven / verhuisd	1.910	43%
Zelfstandig gebleven	2.310	52%
Uitgegroeid tot een vestiging met 2 arbeidsplaatsen	110	2%
Uitgegroeid tot een vestiging met 3-5 arbeidsplaatsen	60	1,5%
Uitgegroeid tot een vestiging met > 5 arbeidsplaatsen	20	0,5%

Tabel 4: Ontwikkeling zelfstandigen die in 2014 aanwezig waren (bron: Vestigingenregister Flevoland, 2020)

In 2014 telde Lelystad 1.730 micro-bedrijven (2-10 arbeidsplaatsen). In tabel 5 is zichtbaar hoe deze populatie micro-ondernemingen zich in de afgelopen 5 jaar heeft ontwikkeld. Ook hier is zichtbaar dat slechts een zeer klein percentage van het aantal micro-bedrijven in de afgelopen 5 jaar een groei van meer dan 5 arbeidsplaatsen heeft gerealiseerd.

Status in 2019	Aantal	Aandeel in totaal
Opgeheven / verhuisd	560	32%
Krimp van meer dan 5 arbeidsplaatsen	10	1%
Krimp van 5 en minder arbeidsplaatsen	390	23%
In omvang stabiel gebleven	420	24%
Groei van 5 en minder arbeidsplaatsen	310	18%
Groei van meer dan 5 arbeidsplaatsen	40	2%

Tabel 5: Ontwikkeling micro-ondernemingen die in 2014 aanwezig waren (bron: Vestigingenregister Flevoland, 2020)

Verdwenen vestigingen

In de periode 2014-2019 zijn ongeveer 6.200 arbeidsplaatsen verdwenen vanwege verhuizing of opheffing/faillissement van 2.527 vestigingen. Tabel 6 laat zien welk bedrijfsformaat deze vestigingen in 2014 hadden. Uit de cijfers blijkt het voor 98% te gaan om een zelfstandige of micro-onderneming.

Categorie	Aantal vestigingen	Aandeel van de vestigingen	Aantal arbeidsplaatsen in 2014
ZZP	1.910	76%	1.900
Micro (2-10 arbeidsplaatsen)	560	22%	2.000
Klein (10 – 50 arbeidsplaatsen)	48	2%	1.090
Middel (50 – 250 arbeidsplaatsen)	8	0%	770
Groot	1	0%	450
Totaal	2.527	100%	6.200

Tabel 6: Verdwenen vestigingen tussen 2014 en 2019 naar bedrijfsformaat (bron: Vestigingenregister Flevoland, 2020)

Nieuwe vestigingen

Tussen 2015 en 2019 zijn er 3.361 nieuwe vestigingen bijgekomen die samen goed zijn voor circa 6.220 arbeidsplaatsen. Ten opzichte van de totale groei van 1.920 arbeidsplaatsen in die periode zijn deze nieuwe vestigingen enorm belangrijk voor de Lelystadse economie. In tabel 7 wordt zichtbaar dat dit met name zelfstandigen en micro-ondernemingen betreffen, gezamenlijk goed voor 98,6% van de nieuwe vestigingen.

Wat betreft het aandeel in de gerealiseerde werkgelegenheid, wordt duidelijk dat de bedrijven met personeel samen goed zijn voor 3.510 (56%) van de 6.220 gerealiseerde arbeidsplaatsen door nieuwe vestigingen. Het gaat hierbij zowel om nieuwe bedrijvigheid/startups als bestaande bedrijvigheid die elders was gevestigd en die besluit zich in Lelystad te vestigen of een extra vestiging te openen. De nieuwe vestigingen met personeel zijn daarmee zeer belangrijk geweest voor de totale werkgelegenheidsgroei die Lelystad in de afgelopen vijf jaar heeft doorgemaakt.

Bedrijfsgrootte 'nieuwe' vestigingen	Aantal vestigingen	% van het totaal	Arbeidsplaatsen in 2019
ZZP	2.710	81%	2.710
Micro (2-10 arbeidsplaatsen)	605	18%	1.900
Klein (10 – 50 arbeidsplaatsen)	36	1%	710
Middel (50 – 250 arbeidsplaatsen)	10	0%	900

Tabel 7: Nieuwe vestigingen naar bedrijfsformaat 2015 - 2019 (bron: Vestigingenregister Flevoland, 2020)

E&E advies
Helperpark 288
9723 ZA Groningen
(050) 360 44 33
info@eeadvies.nl

eeadvies.nl